

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu
se primesc. Manuscrisurile
nu se retrimit.

INSERATE se primesc la AD-
MINISTRAȚIUNEA în Brașov și la
redacțiile Birourilor de știri:
In Viena: M. Dukas Nachf.
Max. Angenfeld & Emrich Leiner.
Heinrich Schalek. Rudolf Moas.
A. Oppelke Nachf. Anton Oppelk.
In Budapesta: A. V. Goldber-
ger, Ekstein Bernat. In Ham-
burg: Karolyi & Liebmann.

PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
riă garmond pe o colonă 6 or.
și 30 or. timbru pentru o pu-
blicare. — Publicări mai dese
după tarifar și învoială.

RECLAME pe pagina a 8. a o
seriă 10 or. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

A N U L L X I I I .

"GAZETA" iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumă la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-rii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea. Piața mare
Târgul Inului Nr. 30, etajul
I: Pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dușul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei
luni 3 fl. — Un exemplar 5 or.
v. a. sau 15 bani. — Atât abo-
namentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 182.

Brașov, Joi 19 (31) August.

1899.

După adunarea Asociațiunei.

Adunarea dela Deva a „Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român” s'a caracterizat prin câte-va momente, carî tuturor trebuie să ne umple sufletul de bucurie.

Primul moment a fost importantul conclud, ce s'a adus cu privire la faimosul ajutor de 400 fl. anual, pe care guvernul unguresc îl oferise Asociațiunei în schimbul subvențiunei, ce acésta o primea dela societatea „Transilvania” din Bucuresci. Ne este tuturora cunoscut, câtă nedumerire și neliniște a produs între Români acésta penibilă cestiune, nu atât prin interdicerea de-a mai primi subvențiunea dela „Transilvania”, cât mai mult prin introducerea calului troian între zidurile Asociațiunei, căci acésta avea să însemne primirea ajutorului dela guvern.

Resolvarea acestei cestiuni s'a făcut acum în adunarea dela Deva și încă într'un mod pe cât de demn, pe atât de românesc și însufletitor. Membrii întruniți în acésta adunare, cu o uniformitate de vederi cum rar s'a mai vădit, și-au făcut combinațiunea, că decă guvernul a aflat cu cale să dea vechei noastre Asociațiunii acel vot de neîncredere, pe care de fapt l'a dat prin interdicerea de-a mai primi amintita subvențiune din Bucuresci, atunci și ei sunt datorî a răspunde guvernului în același mod. Astfel cu unanimitate de voturi și fără nici o discuțiă au adus concludul important, prin care s'a dat comitetului central îndrumarea de-a nu mai primi în viitor ajutorul oferit de guvern.

Concludul acesta face onore membrilor întruniți în adunarea dela Deva. Prin el se marcheză un spirit românesc sănătos și nealterat, care dă o prea frumoasă dovadă de mândria și conștiința națională a Românilor.

Nu mai puțin mulțumiți au trebuit să rămână membrii adunării și de curentul de vederi, ce pare a lua un avânt tot mai puternic în ceea ce privește direcțiunea activității Asociațiunei. Tot mai mult prinde rădăcină între fruntașii noștri convingerea, că Asociațiunea numai atunci își va pute ajunge înaltele sale scopuri, decă va isbuti să se reverse binefacerile sale direct asupra poporului, desfășurându-și activitatea mai cu preferință în straturile acestuia.

Privirile se ațintesc deci tot cu mai multă atențiune asupra comitetelor cercuale, căci acestea sunt cele dintău chiamate de-a studia și cunoșce neajunsurile poporului țeran și de-a căuta în cadrele Asociațiunei remediile pentru sanarea lor. Dela aceste comitete ale despărțimintelor se așteptă să angajeze la muncă puterile din cercurile lor, să le deștepte la viață și să le organizeze pentru a pute desfășura o bună și sistematică acțiune, prin comune, în mijlocul poporului.

Nu trebuie să așteptăm, ca în tôte să ni-se dea îndrumare dela centru, căci comitetul central nu pôte cunoșce nevoile de-acasă ale fiă-cărui despărțământ. Acestea au să le observe și cunoșcă comitetele cercuale și să-și afle înse-le căile și modalitățile, prin cari s'ar pute lura mai cu efect pentru înaintarea culturală a poporului din despărțământul lor, căci în cadrul statutelor găsim în privința acésta teren destul de bogat.

Una dintre îngrijirile cele dintău, ce ar trebui să preocupe pe fruntașii români, credem, că ar fi și înmulțirea numărului despărțământelor, cari până acum, în asemănare cu numărul comunelor și al populațiunei noastre, ni-se par peste măsură puține. În multe ținuturi nu avem încă despărțăminte de loc, ér în alte părți despărțămintele sunt prea vaste, așa că comitetele cercuale, ori cât ar voi, nu pot să răsbescă a desfășura și predomina cum se cade o acțiune sistematică peste întreg teritoriul. Avem astădi despărțăminte, cari s'ar pute desface în câte două, ori pôte chiar și în câte trei despărțăminte de sine stătătoare, căci o grupare de 30, mult 35 comune, ajunge pentru un despărțământ, decă e vorba, ca comitetul cercual al său să le pôtă conduce și organiza cum se cade.

Acésta înmulțire a despărțământelor va trebui, după părerea noastră, neapărat să urmeze, decă e vorba, ca curentul de vederi, ce s'a manifestat și în adunarea dela Deva, să ducă la ținta dorită.

Nu ne va fi greu de-a merge înainte, numai voință și însufletire să fiă. Adunarea dela Deva ne lasă a spera, că acésta însufletire în lupta măreță pentru cultura națională a poporului nostru va merge tot crescând.

Ajute Dumnezeu, ca așa să fiă!

Anglia răsboinică.

Ministrul engles al coloniilor, Chamberlain, a ținut érași un mare discurs răsboinic. El a amenințat din nou Transwaalul, că său trebuie să cedeze, său la cas contrar va avé un răsboin. Situațiunea, dize ministrul, este ađi cu mult mai amenințătoare și mai încordată, decă ca ea să pôtă dăinui și mai departe, și decă Transwaalul nu va satisfacé nici acum în ultimul moment pretensiunile Angliei, acésta e gata să-și apere cu arma pozițiunile în Africa de Sud.

Din vorbirea lui Chamberlain apare, că Anglia nu vré cu nici un preț să renunțe la Transwaal, oi mai vartos caută pretexte cu luminarea, de-a provoca un răsboiu. Anglia cere, ca „Volksraad”-ul din Transwaal să primescă reforma electorală cerută de Englesi, și așteptă acum decisiunea „Volksraad”-ului dela care atěrnă, cum a đis Chamberlain în discursul său, pacea său răsboiul. Englesii se așteptă însă la un refus, de aceea ei se și pregătesc a-și impune cu sabia pretensiunile, ér Boerii din Africa de Sud se pregătesc și ei la lupta pentru pădirea independenței țării lor.

Dér să vedem mai de aproape despre ce este vorba.

Anglia de mult nutrește planul de a ocupa mica republică Transwaal, și a robi intereselor și poftelor ei nesăturate pe poporul Boerilor, său Burilor, care de aproape 300 de ani a sciut să-și păzescă independența. Când Englesii s'au colonizat în partea cea mai sudică a Africei, au găsit acolo pe Burii, cari emigrând din Olanda, au dus cu ei cultura europeană în cea țără sălbatecă. Englesii au strimtorat încontinú pe Burii, său Boeri, cari după multe pribegiri s'au stabilit în Transwaalul de ađi, unde și-au creat a patria.

La 1848 Transwaalul a devenit stat independent. Anglia însă la 1877 și-a anectat Transwaalul prin înșelăciune, adecă prin votul unui plebiscit stors cu puterea. Dér peste doi ani, Burii au prins armele și au scărmanat bine pe Englesi, învingându-i și silindu-i să încheie pace cu ei. În sensul păcii, Transwaalul nu atěrnă de Anglia decă în afacerile esteriore, în cele interiore este liber a dispune asupra afacerilor sale prin un parlament din două camere.

La 1884 Transwaalul a primit numele de Republica sudafricană, și de atunci țera merge pas de pas înainte pe scara dezvoltării și înfloririi. Englesilor nu le cădea bine acésta, și au început din nou să persecute pe Burii. De când s'au descoperit Cămpurile de aur, străinii începură să năvălescă ote cete în Transwaal, mai ales Englesii, așa că deja la 1890 între cei 119,000 de Burii se aflau 60,000 de Englesi. La 1893 Anglia voi să-și anecteze érași Transwaalul prin înșelăciune, dér planul n'a succes. De atunci însă s'a gătat cu pacea și liniștea Burilor, căci Anglia mereu și-a căutat pretexte de a-se amesteca în afacerile lor interiore. A sumuțat pe străinii din țără, să cěră drepturi electorale și cetățenesci dela parlamentul Burilor, numit Volksraad, ér pretensiunile acestea nu pot să însemne altceva, decă anglišarea Transwaalului. „Volksraad”-ul și-a bătut mult capul: să dea ori nu drepturi veneticilor? până când în urmă a sosit în Londra amenințarea, că decă pretensiunile străinilor nu vor fi satisfăcute, Anglia va întreveni!

În Iunie anul curent, în parlamentul Burilor s'a decis în fine să fiă luăți în noua lege electorală și străinii, așa pe cum cerea Anglia, și se părea pe-un moment, că conflictul va fi delăturat pe cale păcnică. Lucrurile nu erau așa. Guvernul engles a răspuns, că n'a studiat încă reforma, dér că desbaterile asupra ei să nu se mai continue. Într'aceea Anglia nu era de loc mulțămită cu dispozițiunile din reformă, și a cerut modificări prea cu corne în folosul Englesilor și în detrimentul Burilor. Krüger, președintele republicei, dorind a evita conflictul cu Anglia, s'a declarat dispus de a scădă la cinci ani termenul legal de naturalizare pentru a căpěta cineva tôte drepturile politice. Reducerea acésta se părea foarte satisfăcătoare pentru Anglia, căci acum căpě-va ani președintele Krüger fixase un termen de 9 ani, ca minimum pentru a pute fi cineva naturalizat, mai târziu l'a redus la 7 ani, ér acum l'a scădut la 5 ani.

Dér Anglia nu e mulțămită nici cu atât, ea cere un termen și mai redus, bine sciind, că acesta cu greu i-s'ar pute da, ér nedându-i-se, ea va găsi nod în papură, ca să declare răsboiul și se cuprindă mica republică. Scopul este așa dără curat de cucerire. Faimosul leu britanic e setos de victorii ușore, raportate asupra unor state mici, ea vré să „învețe minte” pe Trans-

waal, pentru-că nu vré să recunoscă de stăpân pe generosul John Bull.

E trist, când un imperiu ca Anglia își manifestă în astfel de chip curagiul brutalității sale. Dér foarte ușor pôte s'o păfescă. Burii dispun de 30,000 brațe capabile a purta arma, cărora Englesii vor trebui să le opună cel puțin 40,000. Unde mai rămâne, că Transwaalul a încheiat alianță de arme ofensivă și defensivă cu statul Oranje, care cel puțin 10,000 pôte să-i trimită în ajutor?

Anglia vré cu ori-ce preț să dobóre un popor mic și onest, care n'are altă vină, decăt aceea de a voi să rămână independent.

Dela serbările din Deva.

Ca completare a raportului, ce l'am publicat cu privire la serbările din Deva și la decursul adunării, raportorii noștri ne mai comunică următoarelor amănunte:

Intre comisiunile alese, a fost și una pentru înscrierea de membri noi și încasarea taxelor. Acésta comisiune, prin d-l paroch Romul Raca, a arătat, că s'au înscriș un număr frumos de membri noi. S'au încasat cu totul aproape vre-o 600 fl. Intre membrii fundatori s'a înscriș D-na Victoria Erdelyi născ. Bardoși din Orăștia, solvind taxa de 200 fl. D-l Sam. Popovici, care până aci era membru pe viață, a solvit încă 100 fl., devenind membru fondator. D-l Simeon Corvin, comerciant în Orăștia, s'a înscriș membru pe viață cu 100 fl. Apoi mai mulți membri ordinari și ajutatori.

Locul, unde are să se țină viitoare adunare generală a „Asociațiunei” nu s'a hotărit Despărțământul dela Caransebeș a invitat, ce-i drept, „Asociațiunea” a-și ține viitoare adunare generală în părțile acelea, și anume în Mehadia. Hotărîrea însă asupra acestei cestiuni s'a lasat la chibzuința comitetului central.

Ca noutate ar mai fi de remarcat și faptul, că reprezentanți oficiali din partea autorităților nu s'au trimis de astă-dată la ședințele adunării. Nu mai era, ca la adunarea dela Blăși, când în fruntea salei trebui să vedem stănd, și încă alături cu Metropolitul, pe fisolgăbirul, care ne străjui dela început până la sfârșit. Membrii „Asociațiunei” și-au putut ține de astă-dată adunarea lor și fără străji, fără ca pentru acésta să se fi dărîmat temelile statului „național maghiar”.

Impresiunile, ce au lasat cetățenii Devei asupra óspeților, au fost în general bune. Cetățenii străini în contactul lor cu óspeții români încă s'au purtat în general prevenitor. Decă nu se ivea scandalosul cas cu murdărire frontispiciului dela școla română, despre care șcim, că a fost bătut Duminecă nóptea cu ouș clocite și cu cernelă, impresiunile ar fi fost neapărat mai favorabile. Acésta scandalosă demonstrațiă însă, care nu putea fi interpretată altfel, decăt ca o isbucnire a urei față de Români, a indignat mult spiritele óspeților, cu atât mai mult, fiind-că pe cât timp noi ne aflam încă în Deva, n'am auđit să se fi luat nici o măsură din partea autorităților pentru urmărirea făptuitorilor. De s'ar fi luat asemenea măsuri, fiă măcar pentru ochii lunei, am fi fost mai ușor aplecați a

orede, că autorii demonstrației vor fi fost nice vagabunși miserabili de pe străde, cari nu merită atențiune. Astfel însă lucrul se prezintă foarte suspect. Ar fi rămas ore autoritățile tot atât de indiferente și în cazul, când o asemenea batjocură s'ar fi săvârșit față cu Maghiarii?

Am aflat, că până înainte cu câte-va săptămâni, păreții caselor și clădirilor din diferitele străde ale orașului, erau ilustrate de ani de zile cu inscripția: „*Abzug Hosszu!*“ Acosta „în onorea“ d-lui Francisc Hossu-Longin, ca aducere aminte de „iubirea“ ce concetățenii maghiari ai orașului o păstrează față de Români. Nu mult înainte de intrunirea noastră culturală, aceste inscripții s'au șters de pe păreți; d'ér étă, că pe frontispiciul școlii române din Deva a rămas un nou simbol al „stimei“, cu care e privită din partea cetățenilor maghiari cultura română, — acea cultură, despre care d-l Rethy a d'is în toastul său dela bauchet, că are drept de viață și „desvoltare în acest stat!“

Conturbarea, ce s'a făcut prin incidentul de mai sus în buna impresiune, cu care oșpeții s'au depărtat din Deva, a fost însă recompensată prin primirea cea preventivă, călduroasă și adevărată frățească, ce ni-s'a făcut din partea fraților noștri din acel oraș. Casele tuturor familiilor române erau deschise pentru oșpeți, oferindu-le caurtire și invitându-i la mese mari și bogate. Unii dintre ei erau invitați chiar în câte 2—3 locuri de-odată, așa că nu sciau cum să satisfacă plăcerii tuturor. Mari mese s'au dat la d-nii: Francisc Hossu-Longin, asesorul Siminaș, Dr. Alexandru L. Hossu, August A. Nicoră, și la alte familii distinse din Deva, așa că puțin din oșpeții mai aleși au fost neînvințați.

Cu privire la serbarea poporală, ce a fost aranjată Duminecă după vecernia, lăsam amănuntele pentru numărul de Duminecă. De-ocamdată amintim, că ea a fost imosantă. Au participat peste două mii de țerani și țerance române în frumoșii lor port național, încântându-ne cu frumosele lor jocuri. S'au distribuit premii celor ce s'au distins prin frumosele costume. Premiul prim, de un napoleon, l'a dobândit femeia Ana Sêrbu din Cerbel. Alții au fost premeiați cu câte 5 fl., mai mulți cu câte 1 fl.

Rap.

Deva, 17 (29) August 1899.

Balul. Gingașele domnișore și tinerii entusiști, d'abia așteptau sosirea mult doritului... bal. Și unii și alții, vădându-se numeroși, erau pârșuși de grija cea mai durerosă, — sciau, că nu vor rămâne, ca simpli privitori.

Incepând cu orele 8, sala spațioasă a „Redutei“ era tixită de un public distins. Variația pitorască a toaletelor elegante de mêtase cu serioșele fracuri negre, semnalau dela primul moment faptul îmbucurător, că balul va fi splendid.

Și splendid a fost. Recunosc, că *anume* sentimente, inspirate de frumoșii *Ei* ochi negri, negri și ispititori, mă făceau preocupat în așa grad, că totul, până și parchetul prea rustic și aerul prea condensat de elemente străine, — imi păreau nimic pe lângă splendorele balului.

Raporter credincios, am aranjat cea mai consciențioasă numerotare a publicului (sexului) frumos, și în conformitate cu toți reprezentanții publicului (sexului) negru (ca să nu d'ic urt), — am constatat, că erau de față peste 70 domnișore și vre-o 40... De sine înțeles, că mi-e imposibil să combinez aici o listă completă. Èr ca să nu fiu complet, prefer să fiu... discret și să nu spun cine au fost. Din lista bogată a oșpeților distinși, se cam pôte găci numele stelțelor și stelelor...

Balul s'a început cu o strălucită horă, care a prins în joc vre-o 70 de gingașe părechi de porumbei.

În cea mai vie animație, balul a urmat și a durat până-ce strălucitul s'ore a binevoit să se prezente și el la un joc... de colorii, reflectate în geamuri...

Primul cadril a fost dansat de 60 părechi, al doilea de 70.

În pauză oșpeții s'au aranjat la mese și n' veselie românească s'au recreat de obosilele dansului, pentru a fi preparați la delicioile lui...

Observ faptul caracteristic, că străinii n'au fost reprezentați la bal. Cu atât mai inexplicabil e acest fapt, din motivul, că — trebuie s'o recunosc — familiile neromâne inteligente din Deva au dovedit la încovărtirare mare bunăvoință și amabilitate față cu oșpeții români.

Dacă un bal atât de reușit s'a început splendid, de sigur succesul a fost superlativ. Toți s'au depărtat mulțumiți, și unii de sigur și fericiți.

Hunedóra, 17 (29) August.

Excursiuni. După un somn delicios și ângereșc, unii din oșpeți au aranjat a doua (Marți) excursiuni la Petroșeni, Hațeg și Hunedóra.

Subsemnatul se află de present la Hunedóra, unde au sosit vice-președintele „Asociațiunei“ Ilarion Pușcariu, vicarul Făgărășului Macavei, protopopul Papiu, Dr. Radu, notarul Milea etc.

Despre petrecerea și impresiile de-aici, sper a Vê puté informa în curând pe cale.. foiletonistă.

Deseră va avé loc o cină comună a inteligenții române de-aici și a oșpeților. *Ascanio.*

„Globul maghiar“.

Ca un fel de aprolo la cele scrise în diarul german „Münchener Neuste Nachrichten“ asupra maghiarisărilor de nume a localităților din Ungaria, „*Rümenischer Lloyd*“ din București publică sub titlul de mai sus următoarea epistolă din cercurile comerciale din România:

„De un timp încôce constatăm un inconvenient din cele mai supărătoșe și de multe-ori dăunose în comunicațiunea noastră postală și telegrafică cu Ungaria, care constă în pretensiunea statului vecin, ca noi în adresarea epistolelor și telegramelor să ne folosim de limba maghiară, cu tôte că după convențiunile esistente în comunicațiunea postală și telegrafică, sunt admise tôte limbile europene. Acosta pretensiune o au Maghiarii nu numai față de Români, ci și față de Nemți, cari în cele mai multe casuri cunosc numai numirile germane. Între astfel de împrejurări adese-ori se întârșia în cel mai revoltător mod nu numai epistolele simple, mandatele postale și epistolele cu bani, ci și telegramele expedate din România în Ungaria. Dér ceea-ce e și mai revoltător, e faptul, că nu arare-ori textul telegramelor expediate româneșce, se deformază până într'un astfel de grad, încât e imposibil să mai fiă înțelese. De multe-ori am avut ocașiunea să const însu-mi lucrul acesta, și așa pot garanta pentru esactitatea celor espuse.

Dacă cine-va, care nu scie ungureșce — și vor fi și de aceștia în Europa, fie cât de puțin — se prezintă la oficiul postal chiar în orașe mai mari, cum e Brașovul, unde se vorbesce și nemțesce și româneșce, spre a cere unele informațiuni, i-se răspunde ungureșce, ne mai amintind, că omul e bruscat în modul cel mai brutal. În astfel de casuri, țresce, cei mai mulți renunță la informațiunile dorite. Din contră, tôte epistolele și telegramele sosite în România pe adresă ungurească, sunt administrate momentan la locul destinațiunei din partea oficianților noștri, cari, deși puțin, mai înțelegând și ungureșce transcriu adresa în româneșce.

Ar fi drept aceea de dorit, ca directorul general al poștelor și telegrafului român să se intereseze mai de aproape, pentru-ca pe cale diplomatică să li-se pună capét acestor stări de lucruri, cari păgubesc mult interesele publicului nostru, și anume al comerului și comunicațiunei noastre cu statul vecin. S'eu să fiă acosta numai un fel de vanitate a jupănilor Ma-

ghiari, în timp ce voesc să documenteze, că ei scie ceva, ce nimenea altul nu scie, adecă — ungureșce?“

Discurs de deschidere

rostit de vice-președintele Dr. Il. Pușcariu la adunarea din Deva a „Asociațiunei“.

Onorată adunare generală!

Au trecut ani 25, de când adunarea generală a „Asociațiunei pentru literatura și cultura poporului român“ a fost primită și adăpostită éra cu multă prevenire în acest opidistoric. Multe schimbări au urmat de atunci în societatea cea mare; multe și însemnate momente s'au petrecut în mic și în sinul „Asociațiunei“ noastre; multe figuri mărețe ale bărbăților valoroși din sinul poporului nostru, dintre cari cei mai buni erau angajați în serviciul „Asociațiunei“ noastre, au dispărut dintre noi, lăsând nouă ca moștenire prețioșă rezultatele ostenelelor lor, și tinerimei române, ca exemple de urmat, faptele lor inspirate de curată și neinteresată iubire de neam. Schimbările, ce după legile țresci se petrec în timp, societatea omenescă în mod șiest măgulitor cu drept său fără drept s'a deprins a-le denota cu cuvântul „progres“. Va fi lucrul istoriei a cerceta, încât și noi Români din regatul Ungariei peste tot și în tôte am ținut pas în progresul cultural.

În ceea-ce priveșce „Asociațiunea“ noastră, fără îndoială în timpul de 25 de ani, ea s'a desvoltat în mod natural în tôte direcțiunile, luând un avânt îmbucurător în interesul literaturii și culturii poporului român.

Un cuget, un simțământ este ceea-ce a condus și de astă-dată la acosta frumôșă adunare tot ce este mai ales și mai distins în sinul poporului român. Ați venit, domnilor, din apropiere și din depărtare, să participați la acosta festivitate înălțătoare de suflet, să contribuiți la mărețul scop al ridicării culturii poporului român și să lucrați în interesul literaturii române. Deci v' salut și din inimă v' d'ic: bine ați venit!

Literatura și cultura, ca opere ale păceii, ale iubirii și ale frățietății între omeni, sunt condițiuni de viață și forméază baza de existență a unui popor, contribuind mai mult ca ori-ce la desvoltarea și prosperarea societății omenesci peste tot. În literatura sa, adecă în limba sa trăesce și viează fiecare popor. Limba este, ce împregnază caracterul unui popor după originea lui și îl păstrează în mod durabil și neperitor. În limbă se ogîndéază viața și modul de cugetare al lui.

Cultura este un bun comun, la care aspiréază cu o nobilă emulațiune tôte poporele de viață; ea este ce înalță valoarea personală a individului, promovéază bunăstarea materială și dă avânt și putere societății, națiunilor și statelor.

Acele popore au viață mai trainică, cari au literatură mai vastă și cari se impun mai tare prin o cultură superioară. În acest înțeles se d'ice, că „sciința este putere“.

Cercetând cum am stat noi Români în trecut cu acești factori de viață, cu întristare aflăm, că numai târșiu am intrat în lupta nobilă pentru cultură, și acosta întârșiere nu s'a întâmplat din vina noastră, cât mai mult din cauza împrejurărilor nefavorabile, în cari am trăit. De sine ni-se obtrude întrebarea, cum noi, cari ne-am întârșiat atât de tare și n'am ținut pas încă dela început cu progresul cultural și al literaturii, ca alte popore din jurul nostru, nu am pierit din rëndul lor, contopindu-ne în ele? Ètă și răspunsul la acosta întrebare: Poporul român după firea lui este bun, pačnic, inteligent și îngăduitor. Aceste însușiri prețioșe ale lui i-le-a conservat religioșitatea lui, desvoltată în mod armonic cu simțămintele naționale și patriotice, cari ca tesaușce scumpe are rădăcîn în inima poporului român. Până la „plinirea vremei“, când poporul român a putut recurge și la alți factori culturali, religiunea a conservat în ele aceste virtuți nobile, cari fac cultura adevărată. Bisericile noastre naționale i-au conservat poporului român tradițiunile, obiceiurile și morăvurile lui strămoșesce și prin ele caracterul național.

Astădi, mulțamită lui Dumnezeu, poporul român a ajuns în condițiuni culturale și mai ample. Între factorii, cari sunt puși astădi în serviciul direct al culturii naționale și sunt chemați a contribui la desvoltarea și îmbogățirea literaturii române, este în prima linie „Asociațiunea“ noastră pentru literatura română și cultura poporului român, care înainte cu 39 ani s'a înființat de bărbăți vrednici ai neamului nostru, învăpăiați de dorul sacru a vedé pe

conacionali lor și pe întreg poporul român în condițiunile de viață mai fericioșă.

Acosta Asociațiune, sub al cărei scut legal suntem astădi întruniți aici la acosta adunare festivă în număr atât de considerabil, după împrejurările, în cari s'a înființat și a existat, a desvoltat o activitate laudabilă, implinindu-și misiunea sa culturală la un popor setos de cultură. Entusiasmul și focul sacru, cu care și-a luat începutul, i-a dat ei spirit de viață durabilă și căldura dragostei între frați, care se o scutésce și se o sustină pentru tôte timpurile. A avut „Asociațiunea“ noastră perioade de timp, în care activitate ei se părea a fi intrat în stagnațiune. Acosta s'a întâmplat într'un timp, când inteligența română era cuprinsă în vârtejul curentelor politice și atențiunea ei era absorbită de viața politică. În timpul din urmă însă, ne credem în drept a puté constata cu ore-care satisfacțiune, că interesul pentru prosperarea „Asociațiunei“ a crescut foarte mult; de aceea s'a și arătat necesitatea a-se deschide prin modificarea statutelor ei teren mai larg pentru activitate mai intensivă. Statutele noué intrate în viață acum de trei ani prin organizarea despărțimintelor „Asociațiunei“, face posibilă o activitate estinsă mai de-a-dreptul în mijlocul poporului român. După statutele vechi activitatea „Asociațiunei“ era restrînsă și în privința teritorială; „Asociațiunea“ se numea transilvană și era numai pentru Români din Transilvania.

Prin statutele cele noué s'au rupt barierele de graniță și păretele despărțitor între Român și Român — ținându-se cont de individualitatea unitară a poporului român și de trebuințele lui culturale comune.

Pe baza statutelor noué fiir poporului român se întînesc la conlucrarea armonică și frățească în adunările generale ale „Asociațiunei“, cari au devenit adevărate serbători culturale, unde Români din întregă Ungaria, emancipați de vederile și interesele particulare și stăpâniți de un cuget și simțire, se intereséază de ce avem mai scump, de idealurile noastre naționale. Acestui avantajii al nouelor statute avem de-a-mulțami, că „Asociațiunea“ noastră a putut piné în anul trecut cu deosebit succes adunarea sa generală în opidul Beiuș, ér cu doi ani mai înainte la Lugos.

În privința sborului, ce l'a luat „Asociațiunea“ noastră în anii din urmă, mai lămurit arată rapôrrele noastre cătră adunările generale.

Pentru acum dér implorând darul și binecuvântarea lui Dumnezeu peste adunarea noastră, ca se ne lumineze și inspireze și de astă-dată la o armonică conlucrare a tuturor celor de față spre ridicarea mărețului edificiu al culturii noastre naționale, pe lângă repeșită salutare declar adunarea generală ordinară a „Asociațiunei“ de deschisă.

SCRIRILE ȚILEI.

— 18 (20) August.

În amintirea lui Goethe. Alaltăeri s'au implinit 150 de ani dela nascerea lui Goethe. Din incidentul acesta s'au aranjat în Frankfurt-Maina, orașul natal al poetului, mari serbări, la care a participat și v'eduva împératului Frideric. Discursurile le-au ținut profesorii de universitate Erich Schmidt (Berlin) și Valentin Veit (Frankfurt). Serbările au culminat în concertul dat la Hipodrom, la care au participat peste 4000 persoane. S'au cântat opere de Wagner, Schubert, Schumann, Brahms și Mendelssohn. S'era a fost o mare retragere cu torțe și orașul splendid iluminat. Astfel de serbări s'au făcut în München, Viena, Berlin etc.

Comitetul „Asociațiunei pentru sprijinirea învățaceilor și sodalilor români“ din loc, mulțumesce pe calea acosta, d-lui Dr. Teodor Nica din București, pentru marinosul dar de 50 corône, făcut pe s'ema fondului societății, din incidentul morții nepôtei d-sale Aurelia S'ecăreanu.

Corône eterne. În memoria decedatei domnișore Aurelia Constantin S'ecăreanu, ni-s'au trimis dela onor. familii G. Nica și T. Ciurcu 25 fl., și dela on. d-nă Lucia V. Bologa 5, fl. drept corône neperitoare pe scriul decedatei la fundațiunea iubiților r'eposați pentru ajutorarea școlărilor români seraci. Se chităză și acosta sumă în acest mod și se arată, că s'a adaus la numita fundațiune. Brașov, 18 (30) August 1899: *Comitetul parochial român gr. or. din Cetatea Brașovului.*

Instalare de preot. Duminecă în ziua de Sta-Maria, s'a făcut instalarea noului preot al comunei Cristian, d-l Virgil Pop, fost până acum preot în Veneția inferioară. În lipsa d-lui pretopop tractual, instalarea s'a îndeplinit prin d-l Ioan Teculescu, preot în Rășnov. Instalarea urmată după o regretabilă trăgănare de aproape doi ani, a produs, după cum ni-se comunică, viață multumire în popor. Au asistat la actual instalării, precum și la masa comună, ce a urmat după aceea, și reprezentanții politici și bisericești sași.

„Matica Srpska”, asociațiunea culturală a Sârbilor din Ungaria, cu sediul în Neoplanta, își va ține adunarea generală în 7 Septembrie. Cu aceeași ocaziune vor serba Sârbii și aniversarea născerii de o sută de ani a întemeietorului „Maticii”, Ioan Hadzici Svetici. În amintirea lui se va celebra un parastas din partea episcopului Mitrofan Sevič în catedrala din Neoplanta. „Matica” e cea mai veche și mai bogată asociațiune culturală din țară. A fost întemeiată în 1826 în Pesta, de unde în 1864 și-a transpus sediul în Neoplanta; averea societății trece peste un milion și jumătate; între fundațiunile „Maticii” e și internatul Tökölian din Budapesta.

Țarul va fi operat. Din Petersburg se vestesc, că la sfatul medicilor săi, Țarul Nicolae s'a învoit să i-se facă o operațiune, mare ce-i drept, însă neprimejdiosă. Scim, că pe când Țarul era moștenitor de tron, făcuse o călătorie în estremul Orient și un japonez fanatic îl lovi în cap cu sabia, vrând să-l omore. În urma acelei lovituri se dice, că un mic oscior din scăfărlia face continuă presiune asupra creierilor Țarului, și de atunci Nicolae II slăbește tot mai mult în memorie. Medicii au stabilit, că acest defect nu poate fi delăturat, decât prin operațiune. Țarului i-se va face o așa numită *trepanatio*. C'un aparat în formă de sfredel centrifugal i-se va depărta partea din scăfărlia, care exercită presiunea asupra creierilor, și bôla va fi delăturată. Spre scopul acesta Țarul se va retrage în castelul vânduvei Țarewne din Seheim, unde i-se va face operațiunea.

Contra ciumei. D-l Dr. Obreja, directorul general al serviciului sanitar român, a inspectat zilele acestea totă linia Prutului, luând măsurile cele mai stricte, de a nu se întinde ciurma și în România. S'au instalat dela Reni, pe brațul Dunărei până la Kilia, trupe, cari să păzescă fruntaria și să nu lase să treacă nimeni până nu va fi supus unei cercetări medicale rigurose. Asemenea dr. Obreja a mai dat ordine, ca să circule necontenten canoniere pe Dunăre. O canonieră de aceste, oprindu-se în fața Renilor, a fost cauza svonului de izbucnirea ciumei în această localitate. Măsurile energice luate de eminentul director al serviciului sanitar, sunt o garanție, că epidemia de ciurmă nu va pute străbate în România. D-l dr. Obreja, directorul general al serviciului sanitar, va pleca, ca să inspecteze linia Dunărei din spre partea Rusiei.

Tabloul portului Constanța. La direcțiunea pentru construcțiunea portului Constanța, se lucră la un mare tablou, care reprezintă viitorul port Constanța. Pentru lucrarea acestui tablou a fost însărcinat d-l profesor Romeo Cadi, distinsul pictor din Roma, cunoscut deja în România și medaliat la expoziția artiștilor în viață. Acest tablou va fi expus la expozițiunea din Paris la 1900.

În balon din Przemysl până în Ardeal. Precum i-se anunță unei foi din Pesta, în 25 a lunii curente s'a ivit un balon în hotarele comunei Lăpușul ung. Balonul a fost zărit de către un posesor de pământ, care cu ajutorul muncitorilor din apropiere a prins balonul și l'au tras jos. Din balon s'au coborât doi oficiali, cari plecaseră în dimineața aceleași zile din Przemysl, și fuseseră mânați de vânt în Ardeal. Oficialii și-au adunat balonul, apoi intrând în comună s'au ospătat, ca omul după o primejdiosă călătorie.

Optzeci de mii de catolici noi. Precum se scrie din Bagdad, episcopul Altmayer al Mesopotamiei a adresat papei o epistolă, în care îi face cunoscut, că mulțămită străduinței dominicanilor, optzeci de mii de nestoriani și armeni neuniți au trecut la catolicism.

Concertul Domeier s'a amânat pe Lună, 4 Septembrie n. Biletele cumpărate, firesce, rămân valabile.

Procesul Dreyfus.

(Audiența dela 28 August.)

În audiența de Lună 28 l. c. s'a continuat ascultarea martorilor.

Expertul *Javal* impută lui Bertillon, că n'a făcut experimente cu scrisoarea lui Eszterhazy, cum a făcut cu a lui Dreyfus. *Javal* crede, că Bertillon trebuia să examineze scrisorile mai multora. El se încercă a dovedi, că borderoul nu l'a scris Dreyfus.

Inginerul de mine *Bernard* combate sistemul lui Bertillon și susține, că borderoul a fost scris cu scriere nemăestrată.

Teyssonniere, care a figurat ca expert în procesul din 1894 declară, că și susține părerea lui de-atunci și ajunge la concluziunea, că borderoul a fost scris de aceeași mână, care a scris actele similare confiscate la acusat. El face un eseu tehnic complet și explică fiș-care cuvânt, fiș-care literă. La întrebarea unui judecător, *Teyssonniere* declară, că în scrierea lui Dreyfus n'a aflat nici un lucru nelegibil.

Expertul *Charenery* declară, că Eszterhazy e autorul borderoului. Înaintea lui acesta a fost sigur din momentul când a primit însărcinarea să examineze anumite hârtii, ce derivă dela Eszterhazy. Pe când între scrisoarea din borderou și aceea a lui Dreyfus sunt deosebiri, pe atunci scrisoarea din borderou e pe deplin identică cu a lui Eszterhazy. În fine declară din nou, că borderoul nu e opera lui Dreyfus.

Cam în felul acesta mărturisește și expertul *Belletier*, pe când archivarul *Conrad* dice, că și dă capul, că borderoul nu derivă dela Eszterhazy. Acesta mintește când susține, că el l'a scris. Despre Dreyfus însă nu amintesc nimic.

În fine la propunerea comisarului *Cavriere* se primesce, ca Du Paty de Clam să fi ascultat la locuința printr'o comisiune.

Asupra rezultatului procesului se telegrafiază din Viena următoarele:

„E probabil, ba aproape sigur, că *Dreyfus* va fi din nou osândit. Guvernul francez încă contază cu absolută siguranță la acesta, și vră, ca afacerea să se rezolve așa, ca lui Dreyfus să i-se considere drept moment atenuant împrejurarea, că timp de 5 ani a petrecut pe insula Dracului. Noua sentință de condamnare va fi motivată cu aceea, că în contra lui Dreyfus au mărturisit nefavorabil toți martorii din armată, chiar și aceia, a căror integritate nu e combătută nici de presa favorabilă lui Dreyfus.

„Un alt motiv e, că întreaga armată franceză s'ar simți ofensată, decât în actualele împrejurări Dreyfus ar fi achitat; o achitare s'ar considera, ca un atentat în contra armatei franceze.”

Serbările dela Orșova.

Comitetul aranjator din Orșova, pentru aranjarea festivităților cu ocaziunea tinerii adunării generale a „Reuniunii Inv. confes. gr. or. român din diecesa Caransebeșului” ce se va ține în 3 și 4 Septembrie, a compus următorul

Program:

1) Primirea oșpeților. Sâmbătă, în 2 Sept. n. la 1³/₄ ore p. m. se vor primi toți oșpeții, cari sosesc cu trenul de către Arad, Timișoara, Lugoj și Caransebeș, și vor fi îndată conduși în cortelele destinate.

La 4 ore p. m. se va primi comitetul central al Reuniunii și oșpeții, ce vor sosi cu vaporul de către Buziaș, și vor fi asemenea împărțiți în cortele.

2) Sâmbătă la 8 ore seara de cunoștință și cină comună în hotelul „Cerbul de aur”, vis-a-vis de biserica gr. or. română.

3) Duminecă în 3 Sept. dimineața la 9 ore asistarea la sf. liturghie cu chîmarea Duhului sfânt. Responsabilele se vor esecuta de corul lugojenilor condus de Vidu.

După liturghie, toți membrii și oșpeții adunați se vor întruni în sala hotelului „Cerbul de aur” la deschiderea adunării.

4) După amiază la 2 ore banchet tot în sala numită

5) Săra la 8 ore Concertul dat de corul lugojenilor, după care va urma jocul, conform programului, ce se va distribui în acea seară la cassă.

6) Lună, în 4 Sept. ședințele adunării.

7) Marți în 5 Sept. dimineața la 7 ore conform dorinței generale excursiune cu vaporul la T.-Severin.

Toți acei p. t. participanți, cari doresc a lua parte atât la banchet, cât și la excursiunea cu vaporul la T.-Severin, să binevoască a se însinua îndată după sosire la d-l T. Hențu, invet. și not. comit. aranjator, dela care pot primi toate deslușirile.

Comitetul aranjator.

Producțiuni și petreceri.

Tinerimea academică română din Săcele va aranja o petrecere de vară împreună cu dans, Duminecă în 22 Septembrie v. a. c., în sala cea nouă a hotelului „Sore” din Satulung. Inceputul la 8 ore seara. Venitul curat e destinat pentru „Societatea pentru fond de teatru român.” Prețul de intrare 50 cr. de persoană. Ofertele marinimose se vor primi cu mulțămită și se vor chita pe cale publică. Se vor dansa de preferință jocurile naționale locale.

Tinerimea studioasă română din Abrud și jur arangiază o petrecere filantropică Duminecă în 3 Septembrie n. 1899 în sala hotelului „Detunata” din Abrud. Inceputul la 7¹/₂ ore seara. Prețul de intrare: de persoană 50 cr., de familie fl. 1.50. Suprasolvirile benevole se primesc cu mulțămită și se vor chita publice. Damele sunt rugate a-se prezenta în toalete simple.

În opidul *Ighiu* se va da un Concert Duminecă în 3 Septembrie a. c. st. n. în edificiul școlii române de acolo, de corul bisericesc. Prețul de intrare: locul I. 80 cr., locul II. 50 cr. Inceputul la 7 ore seara. După concert urmază dans. Suprasolvirile marinimose se primesc cu mulțămită și se vor chita pe cale diaristică.

Programa: 1. „Rugăciune”, cor mixt de C. M. Cordonean. 2. „Sună buciul”, cor mixt de S. R. Simionescu. 3. „La o rândunică”, cor barb. de I. Costescu. 4. „Dor, dorule”, cor mixt de Musicescu. 5. „Doina Olteanului”, cor mixt de T. Cerne. 6. „Sai în joc”, hora cor barb. de T. Cerne. 7. „Stancuța”, cor mixt de Musicescu. 8. „Însemnătatea corului”, discurs.

Literatură.

Au apărut în traducere românească de *I. Popovici*, după Alexandru Marki: a) *Geografia* pentru școlile civile și superioare de fete, pe baza planului de învățământ din 1887, b) *Istoria universală* tot pentru școlile de fete. Prima cu legătura costă 2 corone 60 fileră, a doua 2 corone. Tiparul tipografiei arhidiececane din Sibiu. Originalul cărților e aprobat de ministrul de instrucțiune.

VARIETATE.

Pășunile unui explorator în Tibet. Muntăsa țară asiatică, Tibetul, nu este cunoscută în destul în interiorul său, căci Tibetanii se opun cu cea din urmă sălbătecie ori cărei explorări a diferiților călători curioși. Pe lângă acestea și piedecile naturale sunt aproape de neînvins. Munții Himalaia sunt așa de înalți, încât chiar pasurile practicabile sunt aședate la înălțime de peste cinci mii de metri de-asupra mării, și numai o mică parte a anului se poate trece prin aceste pasuri; grație împăcibilității, cunoștințele noastre despre interiorul ei sunt foarte reduse. Se scie în general, că sub guvernul spiritual al lui Dalai-Lama, este o populațiune de 1¹/₂ mi-

liône, trăind sub dominațiunea preoțimeii budiste în cel mai stupid bigotism și stând din această cauză pe o treptă culturală foarte inferioară.

Centrul localităților populare l' formează mănăstirile budiste cu garnisoanele lor din Lamas, bărbați, cum și din călugărițe cu nise moravuri mai corupte chiar ca ale bărbaților.

În această țară necunoscută, de unde nu s'a mai întors nici un călător, căuta să pătrundă în inima ei tânărul explorator engles Henry S. Landor în vara și toamna anului 1897. El își alege drumul, ce duce dela granița Indiei, posesiune englesă, întovărășindu-se în această explorare cu un medic, Dr. Wilson, cunosător al acelor regiuni, care însă în drum sdrobit de oboseli invincibile, cauzate de trecerea prin ghețarii Himalaia, fu nevoit al părăsi. Landoro însă își continuă drumul său și urcă un vîrf de munte de 6.700 metri de înalt și unde ajunse înghețat.

În timpul acesta în Tibet se răspândise vestea, că un sahib a trecut granița și înainteză spre teritoriul țerei. Imediat o mulțime de soldați Tibetani pornesc spre a prinde pe întrepidul călător. Când îl întâlniră soldații, în semn de respect, scoseră limba, însă îi luară aproape toți banii și proviziunile.

Landor trebuind să se lupte cu ei, îi pîere o sumă din ômenii expedițiunii sale, rămânându-i numai doi *culis* Shanten-Sind și Man-Sing, cari țineau în respect întreaga armată a Lamasilor, până când el făcî o imprudență de a merge nearmat într'un tîrg de vite, spre a-și cumpăra un cal; fî prins de Tibetanii și legat.

Acum începe odiseea suferințelor și chinurile nenorocitului explorator. Dus înaintea unui Mare-Laman, un fel de guvernator al provinciei, aci Tibetanii îl aședară pe un cal, a cărui șea era cu cue, apoi începeau a goni calul și din când în când, spre al speria ca să sară mai tare, trăgeau și focuri de pușcă asupra-i; er pe cei doi servitori ai lui Landor îi loveau cu nise bice de curele, până ce cădeau pieile de pe ei.

Nici Landor, nici ômenii săi nu scoteau un țipet de durere măcar. După aceea cu un fier roșu scoseră nenorocitului călător un ochi, și din când în când îi trecea pe la ceafă, fără a i-l implânta adînc, ascuțitul tăiș al unei spade: toate acestea în strigătul de sălbatică bucurie a mulțimei.

Vădînd nereușita de a-i înspăimînta, îi pun apoi pe câte-și trei pe un pat de tortură, oare asemîna cu paturile, ce se întrebuntau în timpul închisîțiunei, până când în sfîrșit o misiune englesă, prin intermediul d-rului Wilson, veni spre a pune capăt torturilor celor trei nenorociți. Eliberați, se întorseră din nou în India într'o stare de plîns, și nefericitul explorator ajunse în stare de schelet aproape, în farmacia D-rului Wilson, cu un ochi pierdut, ou rane grîznice pe corp și cu șira spinării grozav afectată.

NECROLOG. Nicolau Rusan proprietar în Săncel, după îndelungate și grele suferințe și-a terminat cursul vieții neobosite în 27 August a. c., la 3 ore d. a. în etate de 67 ani și în al 43-lea an al feroiciei căsătorii. Rămășițele pămîntesci ale neuitatului decedat se vor aședa spre vecinica odihnă Mercuri, în 30 l. c. la 3 ore d. a., în grădina proprie. Cu profundă durere aducem această la cunoștința tuturor rudeniilor, amicilor și cunoșcîților.

Săncel, 27 August 1899. Iudita Rusan născ. Frățilă, ca soție. Petru Rusan, Luca Rusan, ca frați, și soțiile lor. Maria Vlăsa, Emilia Precup, ca tîce. Alesandru Precup ca ginere. Ioan Frățilă, Maria Aranyosi, ca cumnați.

Rectificare. În raportul despre adunarea generală din Deva a „Asociațiunei”, publicat în numărul de Marți, s'a tipărit greșit numele unui d-n membru din comisiunea alasă pentru censurarea regulamentului despre bibliotecă. Anume s'a dis: Lăzăreanu în loc de *Lasurick*. — De asemenea în raportul despre concert, publicat în numărul de eri, Mercuri, s'a dis Bodescu în loc de *Bontescu*, care a declamat două piese din poeziile lui G. Coșbuc. Prin această rectificăm.

**Dela Tipografia „A. Mureșianu,”
din Brașov,
se pot procura următoarele cărți**

Scrieri istorice.

Memorii din 1848—49 de regretatul *Vasile Moldovan*, fost prefect al Legiunii III în 1848—49. Istoriile cuprinse în această carte sunt de cel mai mare interes istoric și național, sunt scrise într-o limbă ușoară și plăcută. Prețul 50 cr. (cu posta 55 cr.)

„Colonel David baron Urs de Margina la Solferino și Lissa”, interesanta și eminenta conferință, ce a ținut-o d-nul colonel c. și r. *Francisc Rieger* anul trecut în reuniunile militare dela Brașov și Sibiu. Broșura conține și două portrete bine reușite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, ér altul din timpul mai recent; mai conține și o hartă a Lissei, cum și ilustrațiunea mormântului eroului nostru. Prețul 40 cr. (plus 3 cr. porto.)

Din cartea d lui *Azentie Severu*, veteranul nostru luptător dela 1848, intitulată **„Răspuns la cartea neagră”,** cu un bogat adaos despre arderea *Aidului*, se mai pot căpăta exemplare cu prețul de 1 fl. + 5 cr. porto.

„Pintea Viteazul”, tradițiunii, legende și schițe istorice, de *Ioan Pop-Reteganul*. Cea mai completă scriere despre eroul Pintea. In ea se cuprind foarte interesante tradițiuni și istorisiri din toate părțile, pe unde a umblat Pintea. Prețul 20 cr. (cu posta 23 cr.)

„David Almășianu”, schițe biografice de *Ioan Popa*. Broșura această, atât de bine scrisă presentă și multe momente de însemnătate istorică. Prețul 30 cr. (cu posta 33 cr.)

„Războiul pentru neatarnare”, povestit pe înțelesul tuturor de *George Cosbuc*, este o carte nu numai cât se poate de interesantă, bine scrisă și atrăgătoare, dér tot-odată și cea mai efțină între cărțile românesce, apărute până acum. Un exemplar în format mare 8° de 283 pagine costă numai 50 cr. (cu posta 55 cr.). Cu deosebire ar fi de dorit să se răspândescă cât mai mult în straturile poporului, fiind ea în adevăr scrisă „pe înțelesul tuturor”.

Vivia, séu Biserica din Cartagine, narațiune istorică, tradusă din italienește de *Dr. Iuliu Dragoș*, preot și profesor. Se vinde cu prețul redus dela 1 fl. la 70 cr. (plus 5 cr. porto.)

„Preotul din Noteni”, narațiune istorică din veacul nostru, scrisă de *Arghirobarbu*. Această interesantă narațiune privesce evenimente din 1848—49. Prețul 10 cr. (plus 2 cr. porto.)

„Românul în sat și la ôste” Acesta este titlul unei noué carticele, ce d-l *Ioan Pop Reteganul*, cunoscutul și meritatul nostru scriitor popular, a dat literaturii române. Este un studiu asupra caracterului Românului, și a apărut în Tipografia „Aurora” A. Todoran din Gherla. Se poate procura și dela Tipografia „A. Mureșianu” din Brașov cu prețul 15 cr. (plus 3 cr. porto.)

Proprietar: *Dr. Aurel Mureșianu*.
Redactor responsabil: *Gregoriu Maior*

Cursul la bursa din Viena.

Din 29 August 1899.

Renta ung. de aur 4%	117.80
Renta de corône ung. 4%	96.10
Impr. oăil. fer. ung. în aur 4 1/2%	120.10
Impr. oăil. fer. ung. în argint 4 1/2%	100.10
Oblig. oăil. fer. ung. de ost. I. emis.	119.30
Bonuri rurale ungare 4%	94.15
Bonuri rurale croate-slavone	96.25
Impr. ung. cu premii	161.50
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	139.50
Renta de argint austr.	100.25
Renta de hârtie austr.	100.15
Renta de aur austr.	117.80
Losuri din 1860.	137.—
Acții de-ale Băncei austro-ungară	907.—
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	892.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	384.75
Napoleondori	9.55 1/2
Mărci imperiale germane	58.90
London vista	120.60
Paris vista	47.75
Rente de corône austr. 4%	100.10
Note italiene	44.40

Cursul pieței Brașov.

Din 30 August 1899.

Bancnota rom. Cump.	9.36	Vënd.	9.39
Argint român. Cump.	9.30	Vënd.	9.35
Napoleond'ori. Cump.	9.52	Vënd.	9.55
Galbeni Cump.	5.60	Vënd.	5.65
Ruble Rusesce Cump.	126.—	Vënd.	127.—
Mărci germane Cump.	58.50	Vënd.	58.70
Lire turcesce Cump.	10.70	Vënd.	10.90
Soris. fonc. Albina 101.—	Vënd.	5%	101.50

AVIS.

Părinții, care au copii de școlă găsește cuartir bun și onest împreună cu cost, unde copiii vor căpăta instrucțiune în limba germană, română și maghiară, la **George Munteanu, proprietar în Mediaș, Lang-Gasse Nr. 14, aproape de școlă germană și maghiară.**

669.6—6.

ELEVE de român se primesc în îngrijire conșciențioasă la o familie germană, fără copii.

A se adresa: **Piața prundului Nr. 19 Brașov.**

Nr. 677.

Avis pentru părinți!

La un învățător din loc se află pentru școlarii de gimnasiu, clase reale, comerciale, séu elementare sub condițiuni moderate: **locuință și întreținere completă**, unde școlarii vor fi îngrijiți conșciențios. Copiii de limba română își vor putea procura cunoșcerea perfectă a limbii maghiare și germane prin conversațiune în familie, séu prin ôre private.

A se adresa la **Kovács Nándor, Brașovul-vechiu Strada lungă nr. 27.**

Nr. 676.

500 fl. plătesc celui ce va mai căpăta pēta vre odată durere de dinți, ori îi va mirosi gura, după-ce va folosi apa de dinți a lui Bartilla,

o sticlă cu 35 cr. (Pentru pachetare 10 cr. deosebit). **Erezi A. Bartilla** (E. Winkler), Viena, 19/1., Sommergasse 1.

Sé se cēră pretutindenea apriat apa de dinți a lui **Bartilla**. Denunțări de falsificare vor fi bine plătite. La locurile, unde nu se poate căpăta, trimit 7 sticle cu 2 fl. 60 cr. franco; 16 sticle cu 4 fl. 50 cr. franco.

Se capēta în Brașov la farmacia d-lui **Victor Roth.**

5—13.595.

CHOCOLADA

TANIN

a lui

SZTRAKA

alină numai decăt
orî și ce

Durere de fôle.

Cu totul nesticăciôsă.

Gust bun.

Efect sigur.

Se capēta în Brașov
la farmaciile **F. Kelemen,**
V. Klein, Vict. Roth, F. Stenner și în Rêșnov la
farmacia d-lui **M. Reiner.**

(671.4—10).

Primul stabiliment de uniforme în Brașov.

D. PLATOȘ

— Strada Mihail Weiss Nr. 20. —

Recomandă **bogatul séu deposit de uniforme** și **articoli** pentru tot felul de uniforme, cu prețuri foarte ieftine. — Cu deosebire pentru voluntarii, cel mai ieftin stabiliment de procurat uniforme. fără concurență.

O manta, o tunică, o blusă, un pantalon, un chipiu, o curea de lac, o păreche mănuși de piele, o cravată.

Tôte aceste articole costă numai **fl. 66.90 cr.**

Pentru esecutare strictă după regulament și uniforme potrivite garantéză

D. Platoș,

2—10.678. Croitoru Regimentului c. și r. de Inf. Nr. 50.

ANUNCIURI

(insertiuni și reclame)

sunt a se adresa subscrisei
administratiunii. In cazul pu-

blicării unui anunciu mai mult
de odată se face scădemēt,
care cresce cu-cât publicarea
se face mai de multe-orî.

Administr. „Gazetei Trans.”

Antreprise de pompe funebre

E. Tutsek.

Brașov, Strada Porții Nr. 12.

(Lipit de depoul de ghetete al D-nului I. Săbădeanu.)

Recomandă Onor. public la casuri de mörte, aședământul séu de înmormētare bogat asortat in cari tôte obiectele, atât sortele mai de rënd, cât și cele mai fine, se pot căpăta **cu prețuri ieftine.**

Comisiune și **depon de sicriuri de metal** ce se pot închide hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea propriă a tuturor **sicriurilor de lemn, de metal și imitațiuni de metal și de lemn de stejaru.**

Depou de **cununi** pentru monumente și **plântici** cu prețurile cele mai moderate.

Representanță de monumente de **marmură**, care **funebre proprii cu 2 și cu 4 cai**, precum și un **car funebru** vênēt, pentru **copii**, precum și cioclii.

Comande întregi se esecută **prompt și ieftin**, iau asupra-mi și **transporturi de morți în străinătate.**

La casuri de mörte a se adresa la

E. Tutsek.

13—*

ABONAMENTE

LA

„GAZETA TRANSILVANIEI”

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei luni	3 fl. —
Pe șese luni	6 fl. —
Pe un an	12 fl. —

Pentru România și străinătate:

Pe trei luni	10 fr.
Pe șese luni	20 fr.
Pe un an	40 fr.

Abonamente la numerele cu data de **Duminică.**

Pentru Austro-Ungaria:

Pe an	2 fl. —
Pe șese luni	1 fl. —
Pe trei luni	50 cr.

Pentru România și străinătate:

Pe an	8 franci.
Pe șese luni	4 franci.
Pe trei luni	2 franci.

Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin **mandate postale.**

Domnii, cari se vor abona din nou, sé binevoiescă a scrie adresa lămurit și a arăta și posta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei”.